

TAKIM RUHU PARAYLA SATIN ALINAMAZ

Bir şirketin başarılı olması için nitelikli çalışanlara ihtiyacı vardır. Eğer insan sermayesi yeterli değilse şirket ne kadar maddi kaynağa sahip olursa olsun başarılı olamaz. Futbol, basketbol takımlarının da başarısı oyuncu kalitesiyle doğru orantılıdır. Bugün dünyanın en başarılı futbol takımları, en değerli oyunculara sahip olanlardır. Başarıyı belirleyen faktörler arasında iyi bir yönetim, iyi bir strateji, maddi imkanlar ve elbette şansın da payı vardır.

Çoğumuz bu etmenlerin bir araya gelmesinin başarıyı getireceğini düşünürüz. Sezon başında en iyi oyuncuları kendi bünyesinde toplayan kulübe şampiyon gözüyle bakılması bu nedendir. Şirketler için de böyledir, en nitelikli çalışanları bir araya getiren şirketlerin de başarılı olacağı varsayılır.

Ama bütün bunların yanı sıra başarıyı belirleyen en önemli faktörlerden biri de takım olabilmektir. Kişisel gelişim uzmanı Chris Wiedener hepimizin hayatımızın her anında, rollerimiz değişse de aslında her zaman bir takımın parçası olduğumuzu söyler. Ailemiz de çalışma arkadaşlarımız da ait olduğumuz sosyal gruplar da aslında tam anlamıyla birer takımdır ve biz her takımda farklı bir rolü üstleniriz.

Takım ruhu, insanların egolarını ikinci plana atıp takımın başarısı için mücadele etmesiyle elde edilir. Takım üyelerinin, aynı zamanda hem birey olmaları hem de takımlarıyla tek vücut olmaları gerekir. Takım olmak demek, aynı değerleri paylaşıp ortak bir hedefe kilitlenmek demektir.

Başarılı olmak için maddi imkânlar, nitelikli insanlar, güçlü bir lider ve şans gereklidir ama takım üyelerini birbirine bağlayacak bir "amaç birliği" yoksa başarılı olmak mümkün değildir. Amaç birliği sadece bir hedefe kilitlenmekle elde edilmez. Bir şirketin satış hedefi ya da bir takımın ligi birinci sırada bitirme hedefi bir "amaç" değildir. Hedefe varmak, bir performans ölçütüdür. Amaç ise bir insanın veya bir takımının bir hedefe ulaşmasının arkasında yatan nedenle ilintilidir. Amaç, insanın inançları ve değerleriyle ilgilidir. Hedefler ölçülebilir ama amaç ölçülemez. Amaç daha derinde olan ve insanın varoluşuyla ilgilidir. Hedeflere ulaşmak hatta geçmek bile mümkünken insanlar bütün ömürlerini somut sonucu olmayan bir amaç uğruna harcaabilirler.

İyi bir takım sadece iyi oyuncularla değil, onları birbirine bağlayan görünmez bağlarla oluşur. Bir takımda bu kimyayı yakalamak için, oyuncuları heyecanlandıran bir amaç birliğine ihtiyaç vardır. Bu amaç birliğini yakalamış, uyumlu hareket eden takımlar, bütün imkansızlıklara rağmen başarırlar.

Çok pahalı yıldız oyuncularından oluşan takımlar, kendilerinden beklenen başarıyı gösteremezken onların yarısı değerindeki takımların onlardan daha başarılı olmalarının sebebi bir amaç birliğine ve bir takım ruhuna sahip olmalarındandır. Vasat oyuncularından oluşan bir takımın, sahaya koyduğu mücadele gücü, inanç, dayanışma, motivasyon gibi özelliklerin yarattığı etkiyle çok kaliteli futbolculardan oluşan bir takımı yenebilmesi bu nedendir. İmkânları son derece kısıtlı şirketlerin, bütün yokluk ve zorluklara rağmen başarılı olmaları, çalışanların kendilerini işlerine adayacak bir amaç birliğini yakalayabilmiş olmalarındandır.

Takım ruhu, parayla satın alınamaz. Para, insanların işlerini yapabilmeleri ve hayatlarını sürdürmeleri için bir araçtır ama onları bir takım yapmaya yetmez. İş dünyasında olsun, sporda olsun bir amaç birliğine varıp fark yaratan takımların dünyanın her yerinde takdir görmesi, parayla satın alınamayan bir başarıyı ortaya koydukları içindir.

Chris Wiedener, bir takım olmanın ortak özelliklerini şöyle sıralıyor:

1. Her şeyden önce bir takımı ortak bir hedefe yönlendiren etkili bir lider lazımdır. Liderin takımın amacını sürekli canlı tutması ve herkesi bu amaç doğrultusunda aynı frekans ve aynı tempoda çalıştırması gereklidir. Takım ruhu sadece aynı hedefe yürümekle değil, aynı frekansta olabilmekle yakalanır. Takımdaki herkese yönü gösterirken, kimsenin geride kalmamasını sağlayan bir liderlik, birliktelik duygusunu besler, dayanışma ruhunu canlı tutar.
2. Takım içinde “Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için” duygusunun hakim olması gerekir. Takım üyeleri arasında ilişki ve iletişimin canlı tutulması şarttır. Herkesin her an birbiriyle bir diyalog içinde olması gerekir. Herkesin birbirine destek olması, yardım etmesi şarttır. Sorunların karşılıklı anlayışla çözülmesi, takım üyelerinin birbirlerine olan güvenini, duygusal bağlarını ve aidiyet hislerini besler.
3. Takımdaki herkesin birbirini hep “daha iyiye”, “mükemmeli yapmaya” cesaretlendirmesi, olabilecek en iyi sonucu almak için desteklemesi ve kamçılması gerekir. Liderin takıma bu duyguyu aşılması şarttır. Böyle çalışan takımların mücadele azmi ve başarı seviyesi yükselir. Bu ruhla elde edilen başarı, alınan sonuçtan öte bir tatmin duygusu ve motivasyon yaratır.
4. Sıra dışı başarılar, büyük bir adanmışlıkla mücadele eden takım oyuncularıyla elde edilir. Takımın amacını kabullenmeyenlerin takımda işi yoktur. Amaç zorla kabul ettirilecek bir şey değildir; insanların gönüllü bir buluşma noktasıdır. Gönüllü bir amaç birliği, takım üyeleri arasında görünmez bağlar örür.
5. Takım üyelerinin rollerinin açık ve net bir şekilde belirlenmiş olması takımın işleyişini kolaylaştırır. İyi bir takımda kimin ne yapacağı herkes tarafından bilinir. Bir takım, birbirinden farklı özellikteki üyelerden oluşur. Hiçbir oyuncu diğeriyle aynı değildir ama her oyuncunun katkısı vazgeçilmezdir. Bir takımda hiçbir kimse diğerdinden “önemsiz” ya da “değersiz” değildir. İş hayatında da sporda da iyi bir takım farklı bireylerin, farklı yeteneklerin, farklı alanlarda uzmanlaşmış insanların bir araya gelmesiyle oluşur.

6. İş hayatında da sporda da yıldız oyuncular vardır. Bu oyuncular, takım üyesi olmakla birlikte herkesin kabul ve takdir ettiği üstün niteliklere sahiptirler. Yıldız oyuncuların ön planda olması, kendilerinden daha çok söz edilmesi, daha yüksek gelir elde etmeleri doğaldır. Bu nedenle yıldız oyuncuların “eşitler arasında daha eşit” bir konumda olmasını bütün takım üyelerinin kabul etmesi gerekir. Adalet bunu gerektirir. Başarılı olmak isteyen bütün takım üyeleri, üstün yetenekli yıldızları takımda tutmak, onlarla bir amaç birliği içinde olmak isterler.
7. Birlikte mücadele etmekten keyif almak, işi aynı zamanda neşe kaynağı haline getirmek, takım ruhunun çimentosudur. Birlikte eğlenebilen takımların enerjisi dışarı taşar. Birlikte neşelenmek, gülmek, eğlenmek, zoru başarmak için enerji kaynağıdır. Bu enerji, takımın ortaya koyacağı mücadelenin yakıtıdır.
8. Takım üyelerinin her birinin sonuca katkısını liderin fark edip takdir etmesi, olumsuz tavır ve davranışları ise bire bir görüşmeler yaparak geri bildirmesi son derece önemlidir. Takdir motivasyonu artırır. Etkili ve yerinde bir geri bildirim ise her oyuncunun kendisini geliştirmesinin yolunu açar. İnsanlar kendilerine değer verildiğini hissettikleri, katkılarının bir anlamı olduğunu düşündükleri takımlara bağlanır ve daha çok katkı, fedakarlık yapmak isterler. Takımı takım yapan birlik ve beraberlik duygusu bu şekilde güçlenir.
9. Bir amaç uğruna, takım ruhuyla çalışan insanlar yaptıkları işte anlam bulurlar. Bu anlam başarının en önemli kaynağıdır.
10. Çok elverişli imkânları, nitelikli yıldız oyuncuları olan futbol takımlarının başarısızlıklarının sebebi, bir amaçtan yoksun olmaları ve oyuncuların yaptıkları işte bir “anlam” bulamamalarıdır.
11. Hedef bilinci hem iş dünyasında hem sporda elbette çok önemlidir; ama tek başına hedef pek işe yaramaz. Bir amaç birliği olmadığı zaman ne kadar parasal ödül olursa olsun insanlar kendilerini yaptıkları işe adamazlar. Başarı insanın inandığı bir amaç uğrunda çalışmasıyla elde edilir. İnsanın yaptığı işten anlam bulması da böyle mümkün olur. Bir şirketin veya bir takımın başarılı olması için insanlara bu amacı aşılacak bir lider olması ve liderin takım ruhunu canlı tutacak koşulları yerine getirmesi gerekir.